

© BASIEL DEHASSELAIR

Rentabiliteit Belgisch witblauw

Naar een economisch en ecologisch optimaal slachtrendement

De rentabiliteit in het houden van Belgisch witblauw hangt samen met vruchtbaarheid, groei, voerkosten maar ook met het slachttijdstip. Er is daarnaast een positief verband tussen de economische en ecologische prestaties van een bedrijf. Een economisch rendabele veehouderij heeft een lagere klimaatimpact. Dat is een belangrijke boodschap richting een duurzame productie.

Karen Goossens en Riet Desmet (BovINE), Lukas Cuyle (student HoGent) en Dirk Audenaert (landbouwconsulent Boerenbond)

Bovenstaande analyse werd gemaakt in het kader van het BovINE-project, een Europees thematisch netwerkproject dat oplossingen aanreikt voor de noden in de vleesveesector. Rentabiliteit is een grote uitdaging op vleesveebedrijven en in de praktijk zien we grote verschillen tussen bedrijven. Hoewel de prijzen voor dikbillen positief evolueerden tij-

dens de coronacrisis en goed standhouden, wordt dit positieve effect tenietgedaan door een grote stijging van de grondstofprijzen. Het is dus zaak om de voederkosten zo laag mogelijk te houden en dieren op het juiste moment te slachten, wanneer ze nog efficiënt omgaan met hun voeder. In samenwerking met ILVO en Boerenbond ging Lukas Cuyle, student

bachelor landbouw aan de HoGent, aan de slag om in kaart te brengen welke factoren een invloed hebben op het optimale slachtmoment van zoogkoeien en stieren. Hij maakte hiervoor gebruik van de bedrijfseconomische boekhouding van drie bereidwillige Belgisch witblauwvleesveebedrijven.

Impact van voederkosten op de rentabiliteit

Voeder is nog steeds een van de belangrijkste kostenposten op een veebedrijf, en het belang van deze kostenpost neemt toe wanneer de grondstof en krachtvoederprijzen hoog zijn. De voederkosten maakten voor de deelnemende bedrijven tussen de 67% en de 72% uit van de totale variabele kosten. Wanneer voerkosten stijgen, stijgen de

Tabel 1. Inschatting kosten en opbrengst derde kalving

	Kosten per zoogkoe (euro)	Opbrengst per zoogkoe (euro)
Voeder 400 dagen extra	608	
Strooisel 200 dagen stal	80	
Veearts één keizersnede	100	
Water	33,6	
Mestafzet (7,5 ton)	60	
Energie	25	
Totaal kosten	906,6	
Kalf		750
Zoogkoeienpremie		165
Waardestijging koe (50 kg groei)		155
Totaal opbrengst		1070 (905 excl zoogkoeienpremie)
Verschil		163,4

Tabel 2. Invloed van slachtleeftijd stieren op de bruto-opbrengst

Parameter	Slachtleeftijd 18 maanden	Slachtleeftijd 22 maanden
Gemiddelde DS-opname per dag (kg)	10,25	12,50
Gewicht einde afmest (kg)	720	850
Gemiddelde krachtvoer opname per dag (kg)	7,07	9,35
Voerkost per dag (euro)	2,28	3,07
Meerkost voeder (euro)		346
Bruto opbrengst (euro)	2419	2678
Verschil (euro)		-87

variabele kosten en daalt het arbeidsinkomen. Wie als veehouder goed kwalitatief ruwvoeder ter beschikking heeft, kan de kosten voor krachtvoer drukken en economischer werken. Daarnaast heeft uiteraard ook de groei die gegenereerd wordt met dit voeder een grote impact op de rentabiliteit.

Impact van vruchtbaarheid op de rentabiliteit

De invloed van vruchtbaarheid werd onderzocht aan de hand van een simu-

latie met twee extreme scenario's en uitgaande van de reële voederkosten op de bedrijven. In het eerste scenario werd uitgegaan van een uitstekende vruchtbaarheid met een leeftijd bij de eerste kalving van 24 maanden en een scherpe tussenkalftijd van 385 dagen. In het tweede scenario werd uitgegaan van een eerste kalving op 26 maanden en een langere tussenkalftijd van 420 dagen. De voederkosten lagen beduidend hoger in scenario 2 en bedroegen na twee kalvingen al snel gemiddeld

140 euro per koe meer. De impact was nog groter voor bedrijven met hoge voederkosten. Daarnaast heeft de vruchtbaarheid ook een impact op de kalvingsindex, dit is het aantal levend geboren kalveren uit zoogkoeien en vaarzen gedeeld door het aantal aanwezige zoogkoeien. Er wordt gestreefd naar een kalvingsindex van 1,15 of hoger.

Impact slachttijdstip zoogkoeien op rentabiliteit

Bij zoogkoeien kan de rentabiliteit uitgedrukt worden als het kengetal vleesopbrengst per zoogkoe. Dit is de som van al het vlees dat geproduceerd wordt op een bedrijf gedeeld door het aantal zoogkoeien. Uit IVB-slaggegevens bleek dat dit kengetal hoog is wanneer de dieren op het bedrijf een goede dagelijkse groei hebben, maar ook de leeftijd waarop koeien hun slachtgewicht bereiken heeft een grote impact op het saldo per koe. Hoe vaak een koe best kalft, hangt af van verschillende factoren. Bij Belgisch witblauwe koeien komen littekenweefsel, vergroeiingen of complicaties post partum al frequent voor bij een derde keizersnede. Bovendien groeien koeien na de twee kalving niet veel meer, waardoor de extra vleesopbrengsten beperkt zijn ten opzichte van de voederkosten. Heeft dit extra kalf dan geen meerwaarde? In tabel 1 werd berekend wat de meerwaarde en meerkosten zijn van een extra kalving voor een gemiddeld Belgisch witblauwbedrijf. Enkel wanneer de koe voldoende groei kent, wordt er voldoende meerwaarde gecreëerd om de extra kosten te dekken. Winst wordt enkel gemaakt wanneer men ook de zoogkoeienpremie mee in rekening brengt. Dit bevestigt het belang van de zoogkoeienpremie in de vleesveehouderij.

Impact van slachttijdstip stieren op rentabiliteit

Daarnaast kan de vraag gesteld worden ►

Lukas Cuyle, student HoGent

“Bedrijven met de beste groei en vruchtbaarheid hadden ook de laagste CO₂-voetafdruk.”

wat economisch de interessantste leeftijd is om stieren te slachten. Hiertoe werd er een vergelijking gemaakt tussen slachten op jonge leeftijd (18 maanden) en slachten op oudere leeftijd (22 maanden). In tabel 2 worden deze beide scenario's vergeleken en werd berekend wat de impact is van de slachtleefijd op de kosten en de opbrengsten voor een gemiddeld bedrijf. Op 22 maanden is het slachtgewicht en bijgevolg de brutovleesopbrengst het hoogst, maar de prijs per kilo was iets lager door de hogere vetbedekking. Daartegenover stond dat de kosten sterk toenemen omdat de dieren meer krachtvoer kregen. De meerkosten voor voeder bedroegen 346 euro, wat niet werd gedekt door de meeropbrengsten van 258 euro. Voor geen enkel van de drie bedrijven dekten de meeropbrengsten de extra voerkosten, maar het verschil was kleiner bij bedrijven die minder krachtvoer gaven en een goedkoper rantsoen voerden. Naast de hogere voerkosten moeten ook nog andere kosten mee in rekening gebracht worden zoals eventuele extra kosten voor mestafzet, strooiselkosten en energiekosten. Als je dit ook in rekening brengt, komt een gemiddeld bedrijf uit op een meerkost van 448 euro. Uiteraard moet je bij de keuze voor slachtleefijd ook de wensen van de afnemer mee in overweging nemen.

De ecologische voetafdruk

Naast deze economische simulaties werd in het eindwerk ook een ecologische scan

uitgevoerd voor de drie bedrijven, gebruik makend van de Franse CAP2'ER-tool waarbij de afkorting staat voor *Calcul Automatisé des Performances Environnementales en Elevage de Ruminants*. Het is een tool die ontworpen is door de Franse onderzoeksinstelling Idèle en die als doel heeft veehouders en adviseurs te sensibiliseren over milieu- en klimaatimpact van de veehouderij en bedrijven inzicht te geven in hoe ze kunnen bijsturen op het vlak van duurzaamheid. Uit de ecologische scan bleek dat de netto CO₂-voetafdruk van de drie Belgisch witblauwe bedrijven varieerde tussen de 12,1 en 14,9 kg CO₂ eq. per kg levend gewicht. Franse bedrijven produceren bruto hogere emissies dan Vlaamse (12,6-21,6 kg CO₂ eq./kg levend gewicht), maar hun netto CO₂-voetafdruk ligt lager (range 6,5-13,5 kg CO₂ eq./kg levend gewicht) doordat ze meer koolstof kunnen opslaan in extensieve graslanden en landschapselementen zoals hagen en boomkanten. Doordat de CO₂-voetafdruk in de CAP2'ER uitgedrukt wordt per kg levend gewicht en niet per kg vlees komt het Belgisch witblauwras, gekend voor zijn hoog karkasrendement echter niet volledig tot zijn recht.

Wanneer de deelnemende Vlaamse bedrijven onderling vergeleken werden viel op dat bedrijven die de beste groei en vruchtbaarheid konden voorleggen ook de laagste CO₂-voetafdruk hadden. Dit positieve verband tussen economische en ecologische prestaties is heel belangrijk en

betekent een win-win op beide vlakken. Het is echter voorbarig om op basis van deze beperkte dataset van drie bedrijven al te grote conclusie te trekken. ■

Leer bij van Europese collega's!

ILVO en Boerenbond organiseren in het kader van het BovINE-project voor het tweede jaar op rij een digitaal regionaal stakeholderevent. Goede praktijk en innovaties rond onder andere economisch efficiënte huisvestingssystemen, arbeidsbesparende instrumenten om dierenwelzijn te meten en verbeteren, optimalisering van het aantal kalveren per koe per jaar en het effect van diervoeding en stress op vlees kwaliteit zullen worden toegelicht. Inschrijven kan via <https://forms.gle/sG82MgjwBVMfnMEA7> of door een mailtje te sturen naar dirk.audenaert@boerenbond.be.

Dit project loopt met de financiële steun van de EU in het kader van het H2020 programma.

Rendac

RENDAC BV

📍 Fabrieksstraat 2
B-9470 Denderleeuw
📞 +32 (0)53 64 02 11

📠 +32 (0)53 64 03 60
✉ denderleeuw@rendac.com
🏠 rendac.be